

Sygn. akt II Ca 132/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Bazelan (spr.)

Protokolant: starszy protokolant sądowy Emilia Trąbka

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2013 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Z.

przeciwko B. K.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda od wyroku Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 19 września 2012 roku, sygn. akt VIII C 1888/12

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I. w ten sposób, że zasądza od pozwanej B. K. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w Z. kwotę 84 zł 04 gr (osiemdziesiąt cztery złote i cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty;

b) w punkcie II. w ten sposób, że znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za pierwszą instancję;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za drugą instancję.

II Ca 132/13

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 21 kwietnia 2011 roku powód (...) Spółka Akcyjna w Z. wniósł o zasądzenie od pozwanej B. K. kwoty w łącznej wysokości 215,61 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty, oraz zwrot kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 19 września 2012 roku Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie:

I. oddalił powództwo;

II. zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 77 zł. tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia Sądu Rejonowego:

Przedmiotowa wierzytelność wobec pozwanej B. K. wynika z umowy cesji wierzytelności zawartej pomiędzy pierwotnym wierzycielem firmą (...) S.A. z siedzibą w W. a nabywcą wierzytelności (...) S.A. z siedzibą w Z..

Pozwana B. K. w 1997 roku zawarła ze spółką (...) S.A. z siedzibą w W. umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych. W trakcie obowiązywania powyższej umowy w dniu 28 stycznia 2008r. pozwana zawarła umowę Nr (...) o świadczenie usług telekomunikacyjnych z nowym operatorem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wraz z opcją przeniesienia numeru telefonu posiadanego u dotychczasowego operatora (...) S.A. na nowego operatora. Zbywca wierzytelności (...) S.A. wystawił pozwanej dwie faktury VAT za miesiąc marzec i kwiecień 2008r. oraz notę odsetkową na łączną kwotę 155,94 zł. W dniu 16 czerwca 2009r. powód (...) S.A. z siedzibą w Z., na podstawie umowy o przelew wierzytelności, nabył wspomnianą wierzytelność wynikającą z braku zapłaty przez pozwaną za korzystanie z usług telekomunikacyjnych świadczonych przez (...) S.A.

Na wartość przedmiotu sporu w łącznej wysokości 215,61 zł złożyła się:

- 1) kwota 61,00 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty z tytułu niezapłaconej faktury nr (...),
- 2) kwota 94,46 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty z tytułu niezapłaconej faktury nr (...),
- 3) kwota 0,48 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty z tytułu wystawionej noty odsetkowej nr (...),
- 4) kwota 23,04 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty z tytułu skapitalizowanych odsetek,
- 5) kwoty 36,63 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty z tytułu skapitalizowanych odsetek.

Na wskazaną sumę złożyły się należności wynikające z poszczególnych nieuregulowanych przez pozwaną faktur oraz odsetki naliczone na dzień poprzedzający złożenie pozwu w niniejszej sprawie, od których to odsetek powód dochodził od pozwanej dalszych ustawowych odsetek za opóźnienie na podstawie art. 482 § 1 k.c.

Pismem datowanym z dnia 16.06.2009 roku zbywca wierzytelności (...) S.A. powiadomił B. K. o fakcie dokonanej cesji wierzytelności wraz z podaniem składników objętej umową cesji. Powód przesłał pozwanej listem poleconym z dnia 1 lipca 2009r. zawiadomienie o dokonaniu cesji wierzytelności z dnia 16.06.2009r. wraz z wezwaniem do dobrowolnej zapłaty całej należności .

Pozwana, mimo wezwania do dobrowolnej zapłaty, do dnia wniesienia pozwu nie uregulowała zadłużenia wynikającego ze wskazanej wierzytelności wobec nabywcy wierzytelności.

Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne z uwagi na przedawnienie dochodzonych roszczeń. W tym zakresie Sąd Rejonowy powołał art. 751 k.c., według którego z upływem lat dwóch przedawniają się roszczenia o wynagrodzenie za spełnione czynności i o zwrot poniesionych wydatków przysługujące osobom, które stale lub w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudnią się czynnościami danego rodzaju; to samo dotyczy roszczeń z tytułu zaliczek udzielonych tym osobom.

Natomiast zgodnie z art. 117 § 1 i 2 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Stosownie do dyspozycji art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

W niniejszej sprawie, umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych ze zbywcą wierzytelności zawarta została przed dniem wejścia w życie przepisów prawa telekomunikacyjnego, zatem do przedmiotowej sprawy zastosowanie mają według Sadu Rejonowego odpowiednie przepisy dotyczące umowy zlecenia, właściwe w dniu zawierania powyższej umowy. Za daty, od których przedmiotowe roszczenie stało się wymagalne uznać należy daty określone

w terminie płatności poszczególnych faktur objętych cesją wierzytelności. Ostatnia faktura wystawiona przez zbywcę wierzytelności (...) S.A. z siedzibą w W., tj. faktura VAT nr (...), wystawiona została w dniu 14.04.2008 roku, z oznaczeniem terminu jej płatności na dzień 28.04.2008 roku. Termin przedawnienia roszczeń wynosił w tym wypadku dwa lata licząc od daty określonej jako termin płatności.

Dlatego według Sądu Rejonowego pozwana B. K. skutecznie zgłosiła zarzut przedawnienia roszczenia i z uwagi na przedawnienie roszczenia powództwo należało oddalić.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód (...) Spółka Akcyjna w Z. zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 118 k.c. w zw. art. 123 k.c. poprzez przyjęcie, iż roszczenie o zapłatę kwoty dochodzonej pozwem uległo przedawnieniu z dniem 28 kwietnia 2010 roku, a bieg przedawnienia nie został przerwany na skutek wniesienia pozwu w dniu 21 kwietnia 2011 roku.

Skarżący wniósł o zmianę wyroku w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 216,00 PLN wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kwoty 117,44 PLN tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem I instancji i zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem II instancji według norm przepisanych, względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji oraz pozostawienie temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania.

W odpowiedzi na apelację pozwana B. K. wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest uzasadniona ale jedynie częściowo.

Przepis art. 751 k.c. przewidujący dwuletni termin przedawnienia ma poprzez art. 750 k.c. zastosowanie do umów o świadczenie usług, ale tylko takich, które nie są uregulowane innymi przepisami.

Powód dochodzi w niniejszej sprawie roszczeń z umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartej w 1997 roku, ale za usługi świadczone w okresie marca i kwietnia 2008 roku.

Słusznie podnosi skarżący, że wejście w dniu 3 września 2004 roku w życie ustawy z 16 lipca 2004 roku Prawo telekomunikacyjne regulującej umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych jako umowę nazwaną (art. 56) sprawiło, że do roszczeń z tytułu tego rodzaju umów powstałych po dniu 3 września 2004 roku ma zastosowanie nowa ustawa z uwagi na brak przepisów przejściowych w tym zakresie, co oznacza zmianę sytuacji prawnej m.in. co do terminów przedawnienia roszczeń z tytułu usług telekomunikacyjnych. Trafne w tym względzie są wywody apelacji, że wynika to z reguły tzw. prawa międzyczasowego (określających czasowe granice obowiązywania norm prawnych) wyprowadzanych z ustawy z 23 kwietnia 2004 roku Przepisy wprowadzające kodeks cywilny.

Zasadniczo zgodnie z zasadą *lex retro non agit* wyrażoną w art. 3 k.c.: ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że to wynika z jej brzmienia lub celu. Jednakże jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 września 2008 roku (IV CSK 196/08, Lex 466004): zasada nieretroakcji oznacza, że nowego prawa nie stosuje się do oceny zdarzeń prawnych i ich skutków, jeżeli miały one miejsce i skończyły się przed wejściem w życie nowego prawa. Gdy sytuacja prawna powstała pod rządem dawnego prawa, którą ocenić trzeba po wejściu w życie nowego prawa, składa się nie z jednego zdarzenia, lecz z kilku zdarzeń, spośród których jedno nastąpiło w okresie obowiązywania dawnego prawa, a inne po wejściu w życie nowego prawa, lub jeśli zdarzenie prawne ma charakter ciągły, obejmujący okres działania starego i nowego prawa, to zasada *lex retro non agit* nie daje wskazówki, jakie prawo należy stosować do oceny zdarzeń lub ich skutków powstałych w czasie obowiązywania już nowego prawa. Istnieje zatem konieczność odwołania się do ogólnych zasad międzyczasowego prawa prywatnego, stanowiących bliższe sformułowanie oraz rozwinięcie podstawowej zasady wyrażonej w art. 3 k.c.

Doktryna i orzecznictwo wykształciły takie zasady interpuralne głównie na bazie reguł zastosowanych w ustawie z 23 kwietnia 1964 roku Przepisy wprowadzające kodeks cywilny i przyjmuje się, że uregulowania tam zawarte należy odnosić nie tylko do kodeksu cywilnego, ale także do przepisów innych ustaw regulujących stosunki cywilnoprawne, chyba że co innego wynika z przepisów przechodnich wspomnianych ustaw (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2004 r., II CK 235/04, LEX nr 512048 czy z dnia z dnia 25 maja 2007 r., I CSK 84/07, OSNC-ZD 2008/2/35).

Zgodnie z art. XLIX § 1 tych przepisów: do zobowiązań, które powstały przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego, stosuje się przepisy tego kodeksu, jeżeli chodzi o skutki prawne zdarzeń, które nastąpiły po dniu wejścia kodeksu w życie, a które nie są związane z istotą stosunku prawnego; §3: przepisy kodeksu cywilnego o skutkach niewykonania zobowiązań i o zwłoce wierzyciela stosuje się do zobowiązań powstałych przed dniem wejścia kodeksu w życie, jeżeli niewykonanie zobowiązania lub zwłoka wierzyciela nastąpiły po tej dacie. Natomiast art. L stanowi: do istniejących już zobowiązań z umów kontraktacji, najmu, dzierżawy, rachunku bankowego, ubezpieczenia, renty lub dożywocia stosuje się z dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego przepisy tego kodeksu.

Z powyższych unormowań wywodzona jest zasada, że do umownych stosunków prawnych o charakterze ciągłym bezpośrednio zastosowanie znajduje ustawa nowa.

W konsekwencji do roszczeń powstałych po dniu 3 września 2004 roku z umowy zawartej w 1997 roku pomiędzy B. K. a (...) ma zastosowanie ustawa Prawo telekomunikacyjne, w której uregulowano świadczenie usług telekomunikacyjnych jako oddzielny typ umowy i tym samym do umów tego rodzaju nie mają już zastosowania przepisy o zleceniu. Skutkuje to tym, że do należności wynikających z tej umowy od tej pory miał zastosowanie trzyletni termin przedawnienia z art. 118 k.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 roku, III CZP 20/09, OSNC 20010/1/12), nie termin dwuletni z art. 751 k.c.

Powyższe nie powoduje jednak zmiany wyroku i uwzględnienia powództwa w całości, gdyż część należności uległa przedawnieniu nawet przy zastosowaniu trzyletniego terminu przedawnienia z art. 118 k.c. Dotyczy to roszczeń z faktury nr (...)w kwocie 94,46 zł i odsetek od tej kwoty 36, 63 zł, jak też z noty (...)w kwocie 0, 48 zł, które były wymagalne 27 marca 2008 roku, wobec czego trzyletni termin przedawnienia upłynął w dniu 27 marca 2011 roku przed wniesieniem pozwu w niniejszej sprawie (21 kwietnia 2011 roku).

W tym zakresie, tj. co do kwoty 131 zł 59 gr oddalenie powództwa było uzasadnione z uwagi na treść art. 117 § 2 k.c. i Sąd Okręgowy na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Natomiast wniesienie pozwu w dniu 21 kwietnia 2011 roku spowodowało przerwanie biegu terminu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.) roszczeń z faktury nr (...) na kwotę 61 zł wymagalnej w dniu 29 kwietnia 2008 roku (termin przedawnienia upłynąłby dopiero 29 kwietnia 2011 roku) i odsetek od tej należności – 23, 04 zł. Dlatego też na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od pozwanej B. K. na rzecz powoda tytułem nieprzedawnionej należności kwotę 84 zł 05 gr (61+23, 04) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 kwietnia 2011 roku.

Wywody odpowiedzi na apelację jakoby przedmiotowa należność (za kwiecień 2008 roku) nie przysługiwała zbywcy wierzytelności (...) z uwagi na wypowiedzenie umowy są bezpodstawne, gdyż pozwana nie przedstawiła dowodu jakoby wypowiedzenie zostało złożone (...) w takim czasie, że umowa uległa rozwiązaniu przed kwietniem 2008 roku, a to ją obciążał ciężar dowodu w tym przedmiocie (art. 6 k.c.).

Konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego co do zasady jest zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Z uwagi na fakt, że powództwo zostało częściowo uwzględnione (w 40 %), a częściowo oddalone (w 60 %), to podstawą prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowi przepis art. 100 k.p.c., zgodnie z którym: w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Łącznie koszty procesu w I instancji wyniosły 194 zł 44 gr z czego powód winien ponieść 60 % - 116, 67 zł, zaś pozwana 40 % - 77, 77 zł, Z uwagi na fakt, że poniesione przez każdą ze stron koszty (powód poniósł 117, 44 zł, zaś pozwana

77 zł) powiadają obciążającym je wysokością Sąd Okręgowy zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu za pierwszą instancję.

Te same przyczyny zdecydowały o zniesieniu kosztów procesu za drugą instancję (art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). Mianowicie łącznie koszty procesu w drugiej instancji wyniosły 150 zł (powód 90 zł, pozwana 60 zł), natomiast apelacja została uwzględniona w 40 %, wobec czego pozwana winna ponieść koszty w takim zakresie tj. 60 zł (40 % ze 150), zaś powód w 60 % - 90 zł. W takiej też wysokości każda ze stron poniosła koszty postępowania odwoławczego.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.